

तपोविधौतपःकरणे ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ इति आश्रमवा० नै० भारतभा० चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ ७ ॥ तत इति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ अभुंक्तभुक्तवती ॥ ५ ॥ ६ ॥

अनुजानीहि पितरं समयोस्य तपोविधौ ॥ नमन्युर्विद्यते चास्य सुसूक्ष्मोऽपि युधिष्ठिर ॥ १७ ॥ वैशंपायन उवाच एतावदुक्तावचनमनुमान्य च पार्थिवं ॥ तथास्त्विति च तेनोक्तः कौंतेये न ययौ वनं ॥ १८ ॥ गते भगवति व्यासो राजा पांडुस्तदा ॥ प्रोवाच पितरं वृद्धं मंदं मंदमिवानतः ॥ १९ ॥ यदाह भगवान्व्यासो यच्चापि भवतो मतं ॥ यथाह च महेश्वासः रूपो विदुर एव च ॥ २० ॥ युयुत्सुः संजयश्चैव तत्कर्ता स्म्यहं जसा ॥ सर्व एव हि मान्यामेकुलस्य हि हि तैषिणः ॥ २१ ॥ इदं तु याचेनृपते त्वामहं शिरसानतः ॥ क्रियतां तावदाहारस्ततो गच्छाश्रमं प्रति ॥ २२ ॥ इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके प० आश्रमवासपर्वणि व्यासानुज्ञायां चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ ७ ॥ वैशंपायन उवाच ततो राज्ञाभ्यनुज्ञातो धृतराष्ट्रः प्रतापवान् ॥ ययौ स्वभवनं राजा गांधार्यानुगतस्तदा ॥ १ ॥ मंदप्राणगतिर्धौमान् रुच्छ्रादिव समुद्वहन् ॥ पदातिः समहीपालो जीर्णो गजपतिर्यथा ॥ २ ॥ तमन्व गच्छद्दिदुरो विद्वान्सूतश्च संजयः ॥ स चापि परमेश्वासः रूपः शारद्वतस्तथा ॥ ३ ॥ सप्रविश्य गृहं राजकृतपूर्वाह्निकक्रियः ॥ तर्पयित्वा द्विजश्रेष्ठानाहारमकरोत्तदा ॥ ४ ॥ गांधारी चैव धर्मज्ञा कुंत्या सह मनस्विनी ॥ वधूभिरुपचारेण पूजिता भुंक्त भारत ॥ ५ ॥ कृताहारं कृताहाराः सर्वे ते विदुरादयः ॥ पांडवाश्च कुरुश्रेष्ठमुपातिष्ठंतं नृपं ॥ ६ ॥ ततो ब्रवीन्महाराज कुंती पुत्रमुपद्वरे ॥ निषण्णं पाणिना पृष्ठे संस्पृशन्नं बिकासुतः ॥ ७ ॥ अप्रमादस्त्वया कार्यः सर्वथा कुरु नंदन ॥ अष्टांगे राजशार्दूलराज्ये धर्मपुरस्कृते ॥ ८ ॥ तत्तु शक्यं महाराज रक्षितुं पांडुनंदन ॥ राज्यं धर्मेण कौंतेय विद्वानसिनिबोधतत् ॥ ९ ॥ विद्यावृद्धान्सदैवत्वमुपासीथा युधिष्ठिर ॥ शृणु यास्ते च यद्रूयुः कुर्याश्चैवाविचारयन् ॥ १० ॥ प्रातरुत्थाय तान् राजान् पूजयित्वा यथाविधि ॥ कृत्यकाले समुत्पन्ने पृच्छेथाः कार्यमात्मनः ॥ ११ ॥ ते तु संमानिताराजं स्वयाकार्यहितार्थिना ॥ प्रवक्ष्यंति हितं तात सर्वथा तव भारत ॥ १२ ॥ इंद्रियाणि च सर्वाणि वाजि वत्परिपालय ॥ हितायैव भविष्यंति रक्षितं द्रविणं यथा ॥ १३ ॥ अमात्यानुपधांतीतान् पितृपैतामहान् शुचीन् ॥ दांतान् कर्मसु पुण्यांश्च पुण्यान् सर्वेषु योजयेः ॥ १४ ॥ चारयेथाश्च सततं चारैरविदितः परैः ॥ परीक्षितैर्बहुविधैः स्वराष्ट्रप्रतिवासिभिः ॥ १५ ॥

॥ ७ ॥ अष्टांगे स्वाभ्यासादियुते ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ कर्मसु पुण्यान् जन्मना च पुण्यान् अमात्यांश्चारयेथा इत्युत्तरेणान्वयः ॥ १४ ॥ १५ ॥

* जियाधर्मार्थकामैश्च परीक्षायानुसोपधेत्यभिधानं चिंतामणिः